PÄIVÄSTÄ TOISEEN

Koulua ei voi viedä, mutta kouluun voi viedä innostusta, kannustusta, tunnetta, ettei se ole vain hallintoa vaan elävää elämää, leikkiä, oppimista. **MATTI SUMMANEN KOULUPÄIVÄKIRJASSA**

Teatteriharrastajilla vahvoja esityksiä ja ajankuvia

Seinäjoen Harrastajateatterikesä juhli viikonvaihteessa 40. vuottaan auringonpaisteen hellimänä ja entistä suuremman katsojamäärän voimin.

SEINÄJOKI
Kuopiolainen harrastajateatteriveteraani, eläkkeellä oleva maanviljelijä **Pauli Taskinen** on yksi niistä harvoista, joka oli jo ensimmäisessä Seinäjoen Harrastajateatterikesässä vuonna 1974. Siitä pitäen hän on ollut mukana sekä katsojana että esiintyjänä.

Avajaisjuhlassa vanhassa teatteritalossa Taskinen muisteli hauskasti vuosien varrella sattuneita tapauksia ja kommelluksia. Kertoipa hän tavanneensa itse teatterin kuuluisan kummituksenkin. Kerran tämä oli toimittanut nuhanenäiselle nenäliinan.

Vaarallinen tilanne sattui samassa näytelmässä, Arthur Schnitzlerin Piirileikissä, kun kreiviä esittäneen Taskisen esiin vetämästä miekasta irtosi tuppi ja lensi kohti katsomoa.

Taskinen kertoi, että hänellä oli esityksessä hirmuisen voimakas fiilis ja aivan erityistä energiaa. Lieneekö sitten ollut kummituksen ansiota. Hän saikin osastaan kunniakirjan. Vuosia myöhemmin eräs ohjaaja tuli kertomaan Taskiselle, että esitys oli tehnyt häneen suuren vaikutuksen.

Vaimokin innostui näyttelemään

Taskinen sai myöhemmin houkuteltua harrastajateatterin pariin myös vaimonsa **Railan**. Hänet muistetaan Seinäjoella erityisesti Lumikit-näytelmän koskettavasta Saimi Annikki Paatelan roolista.

Taskiset ovat tuttu näky Harrastajateatterikesän katsomoissa. He matkustavat Kuopion Hirvolanniemestä joka vuosi Seinäjoelle ja katsovat lähes kaikki esitykset.

Pauli lopetti maanviljelijän työt vuonna 1998 ja pellot ovat vuokralla. Viimeisinä työvuosinaan hän vieraili näyttelijänä Kuopion Kaupunginteatterissa ja toimi myös ovivahtimestarina. Raila ahkeroi vielä maatalouslomittajana mutta sai onneksi järjestettyä teatteritapahtuman ajaksi vapaata.

Voimakkaita teatterielämyksiä

Voimakkaimmat teatterielämyksenä Pauli Taskinen kertoo kokeneensa juuri Seinäjoen Harrastajateatterikesässä. Yksi lensi yli käenpesän vuonna 1983 oli väkevä esitys, joka jäi mieleen pitkäksi aikaa.

Riemullisena Taskinen muistaa Äänekosken Teatterin huikean Decamerone-esityksen.

Tänä vuonna ylitse muiden nousi Reko Lundanin kirjoittama ja Tikkurilan Teatterin esittämä Aina joku eksyy. Vahva tarina oli Taskisille ennestään tuttu – heidän oma poikansa Niko Taskinen ohjasi sen viime talvena Savonlinnan Teatterissa.

Hyvänä roolisuorituksena Taskinen piti myös **Hannu Parviaisen** esittämää Vikke Niiloa Iisalmen Teatterin näytelmässä Lentojätkä.

Iisalmen Teatterin esitys oli vahvaa, perinteistä teatteria. Se luotti Kalle Päätalon ilmeikkääseen kieleen ja moniin erinomaisiin näyttelijöihin.

Hannu Parviainen oli nimiroolissa aito jätkä viimeistä elettä myöten, eikä semmoista miestä hevillä vanhainkotiin laiteta. Säännöt tökkivät kirvestä repussa kantavaa ja lattialla nukkuvaa ja pian alkoi vapaus kaihertaa mielessä.

Loppukohtaus, jossa lentojätkä muuttui kuollessaan poroksi ja äiti lauloi tuttua tuutulaulua, oli pakahduttavan kaunis. Huutolaispoika löysi tiensä pään.

Raadilta kannustusrahaa

Toisella tavalla koskettava oli raadollinen nykypäivän kuvaus Nollaneljäviisi.

Siinä perheen yksinhuoltajaäiti on menettänyt molemmat lapsensa huumeille. Poika ei enää näe ulospääsyä, mutta tytär taistelee katkaisuhoitojen välillä. Loppu antaa pientä toivoa, vaikka äidin uusi miesystävä osoittautuu epäluotettavaksi konnaksi. Tytön roolin vimmaisella tavalla tulkinnut **Janita Roine** sai raadilta 300 euron kannustusrahan.

Suurimman kannustusrahan, 1 000 euroa, sai Tikkurilan Teatterin esitys Aina joku eksyy. Reko Lundanin teksti kertoo perheen äidin alkoholismista ja sen vaikutuksesta koko perheeseen: aviomieheen ja tyttöön ja poikaan.

Raati palkitsi myös Teatteri Nimettömien esityksen Nenäliinatehdas 700 euron kannustusrahalla. Omaleimainen näytelmä oli **Ria Bäckströmin** käsikirjoittama ja ohjaama kuvaus tehtaalla konemaisesti työskentelevistä naisista. Erityisen upeita olivat näytelmän visuaalisuus ja musiikki.

Esitykset arvioi raati, johon tänä vuonna kuuluivat ohjaaja **Ahti Ahonen**, näyttelijä **Jaana Saarinen** ja skenografi **Leena Rintala**.

Tapahtumaan haki lähes 50 esitystä, joista ohjaaja **Raija-Liisa Seilo** valitsi mukaan yhdeksän.

Vaikka juhlapuheissa aina korostetaan, ettei kyseessä ole kilpailu vaan katselmus, ryhmät panevat parastaan.

KATARIINA FLEMING

MARJAANA RINNE/SEINÄJOEN KAMERAKERHO

Iisalmen Teatterin Lentojätkä –Vikke Niilon (vasemmalla) tarina oli vahvaa perinteistä teatteria.

KOULUPÄIVÄKIRJA

Mihin koulua viedään?

Opetusministeri on sitten koulun vienninedistämismatkalla Kaukoidässä. Mitähän Pisa-huuman ja homekoulujen väliltä voisi viedä, jopa myydä? Karttakeppejäkö? Presidenttikin puhuu koulutuksen viennistä.

Meillä on pitkät perinteet kehitysmaiden koulujen avustamisesta. Tutut kuvat ovat vielä muistissamme, kun afrikkalaiset lapset kokoontuvat kouluun apinaleipäpuun alle. Psykologian ja kasvatustieteen opettajani, naimaton nainen, testamenttasi omaisuutensa Kirkon ulkomaanavun kautta Kolumbiaan tyttöjen koulutukseen.

Historian muistista voimme kaivaa myös, että kun Suomen pääministeri (J. V. Sukselainen) teki ensimmäisen virallisen vierailun Intiaan, nykyisen opetusministerin puolue pilkkasi matkaa. Samalla puolue esitteli, että sen matkan hinnalla olisi saanut kotimaahan lastenkodin.

Tämä aika tahtoo tehdä kaikesta liike-elämää. Myytävää pitää olla. Mutta eikö korkeamman opetuksen, yliopistojen, muuttaminen liike-elämän alihankkijaksi varoita meitä?

Samalla perinteinen tutkimustyö on sekaisin. Esimerkiksi uuteen opettajakoulutukseen olisi huutava kiire. Mutta kasvatustiede ei pärjää kilpailussa yliopistojen sisällä, kun liike-elämä tarjoaa tahtomuksiaan ja merkkaa sponsorointiensa kohteeksi vetävämpiä tiedekuntia. Pitääkin kysyä, onko koulun järkevää mennä samaan sumppuun. Eli tehdä kansansivistyksestä osto- ja myyntiliikettä.

Kun tämä Pisa-huuma tuottaa vienti-ideoita, on hyvä muistaa, miksi perusopetuksemme taso on niin hyvin pärjännyt maailmalla. Vastaan, että siksi kun se on koko kansan koulu. Ja sitä on hellästi vaalittu koko valtakunnassa, lähellä ihmistä, kotia, kotiseutua. Koko kansan hyvä sivistystaso takaa sitten mahdollisuudet eriytyä kykyjensä mukaan.

Hyvänä varoittavana esimerkkinä olkoon huippu-urheilu. Vaikka kuinka satsaamme muutamiin pärjääjiin ja viemme huippuvalmennustaitoa maailmalle, mitaleita ei maahan tule. Miksi?

Kun ei ole huolehdittu koko kansan liikuntamahdollisuudesta. Se on unohdettu. Keinonurmea levitetään, mutta pienet kentät pusikoituvat. Joukosta napsitaan parhaat, valmennetaan heitä. Mutta historia on opettanut muuta: suuresta joukosta putkahtaakin sitten Juha Mietoja, Heikki Hasuja, Sylvi Saimoja ja Tapio Rautavaaroja.

Koulua ei voi viedä, mutta kouluun voi viedä innostusta, kannustusta, tunnetta, ettei se ole vain hallintoa vaan elävää elämää, leikkiä, oppimista. Lähellä.

Siksipä ehdotankin, että uusi tarmokas opetusministeri lähtisi tekemään vähän lyhyempiä matkoja. Kotimaassa. Sanoisin niitä maakuntasivistysmatkoiksi. Ne voisi aloittaa niistä kunnista, joissa on lakkautettu jokaikinen lähikoulu ja pantu lapset kulkemaan pitkiä matkoja tämän kunnan apinaleipäpuun keskuskoulun suojiin – kuin afrikkalaiset lapset puun alle kaukaa ennen ja nyt. Se nimittäin ei ole kansansivistämistä, Suomessa, vaan liike-elämää. Hallinto kuulisi kansansivistysääntä. Ja opetusministerin olisi hyvä sitä kuulla ennen minkään sortin markkinointia.

Muuten, eräs presidenttimme vei Kaukoitään puunjalostusteollisuutta. Mutta nythän tuo ala kaikkoaa Suomesta, vihreän kullan maasta.

MATTI SUMMANEN
on vantaalainen kirjailija ja opettaja.

matti.summanen@pp1.inet.fi

Varoittavana esimerkkinä olkoon huippu-urheilu. Vaikka kuinka satsaamme muutamiin pärjääjiin ja viemme huippuvalmennustaitoa maailmalle, mitaleita ei maahan tule.

KALAJUTTU

Verkkoja heittämässä, II

”Tästäpä myö ruvetaan laskemaan verkkoja. Kiännä perä tuohon suuntaan”, neuvoo mies.

”Et nouse sitten seisomaan tässä tuulessa. Puttoot vielä ja sotkeuvut verkkoihin ja paenut pohjaan kuin kivi”, vaimo sanoo hätääntyneenä.

”Mitenkä sitä verkkoja heittää, jos istualtaan pittää? Sehän on kuin istualtaan kusis.”

”Kuse miten tahhaasa, mutta nyt et nouse perrään seisomaan.”

”Piä nyt vene oekeessa suunnassa. Vähän vielä vasempaan. Ei oikeelle, kun vasempaan ja piä paikallaan. Etkö sinä kuule”, mies sanoo.

Mies nousee seisomaan verkkonippu käsissään. Tuuli on tarttunut veneeseen, paras verkkopaikka on jo ohitettu. Mies käynnistää moottorin ja ajaa uudelleen selälle, uudet ohjeet ja taas mies on seisaallaan verkkojen kanssa.

”Tästä lähtee, souva vua tasaseen.”

Vaimo ottaa kiintopisteen miehen selän takana näkyvästä suuresta männystä ja soutaa.

”Kiännä saareen päin. Kiännä vua vieläkii. Nyt männöö melekein siihen mihin pitäs”, mies neuvoo. ”Toppoopa vähä. Verkon ala-aina on sotkeutunut.”

”Pyssäätä. Huopoo, huopoo. Perkele, kun piti tuas sotkeetua. Ei ois arvanna, että tiällä on tämmönen laenikko.”

Vaimo kuulee sanan sieltä, toisen täältä. Huopaa ja soutaa, soutaa ja huopaa. Kiintopiste on ajat sitten hävinnyt. Vene keikkuu, mies välillä seisoo, välillä istuu. Vaimo puristaa airoja, huivi on pudonnut veneen pohjalle.

”Suap olla viimeinen kerta, kun tämmöseen myräkkään lähden. Syksyn muikkuverkoille en aenakaan lähe”, vaimo jupisee. ”Saeshan nuita kaloja kaapastakkii, eto herkkua.”

”Nyt pyssäätä, laetan vielä toisen verkon.”

Vaimo yrittää pysäyttää veneen, toppaa airot veteen, huopaa. Kun verkot on liitetty toisiinsa, mies nousee taas seisomaan.

”On piilossa viidakon suojassa temppelin raunion kobra vanhin valkoinen, nousee pystyyn huojuen”, mies laulelee ylös noustessaan, hymyilee ja vilkaisee vaimoaan.

”Ootkos siinä kooprines. Pysyisit vua nyt ite pystyssä.”

”Kiännä suaree päen, vielä vua. Ruppee vua soutamaan. No, nythän tämä männöö jo paremmin”, mies tuumaa tyytyväisenä.

Verkot on viimein heitetty,

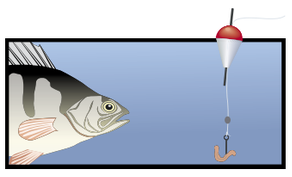

ja vanha mehukanisteri liitetty verkkonaruun merkiksi. Vaimo on sitonut huivin taas päähänsä, kotimatka alkaa. Pulputellaan hiljakseen saaren ja luodon välistä. Saaren suojaisessa poukamassa on kalastajien vanha tulistelupaikka. Siinä on ollut hyvä yöpyä tulilla verkonheiton jälkeen ja odotella aamuista kalansaalista ja syödä eväitä; voita, leipää, siankylkeä nokipannukahvien kera.

Mies katselee mietteissään tuttuja rantoja. Entisaikoina rannoilta kuului monenlaisia ääniä. Karjaa oli lähes jokaisessa mökissä. Jokaisella emännällä oli oma karjankutsuhuuto. Maitotonkkia kuljetettiin kärryillä. Tonkan ketjun kilkatus kuului kauas. Hinaaja lipui pitkin salmea vetäen perässään tukkinippuja. Jossakin soi haitari. Nyt kuuluu enää moottoriveneen papatus, tai auton hurina kylätiellä. Muut äänet ovat hiljenneet.

Vaimo muistaa oman lapsuutensa, suon reunalla kaukana järven rannoista. Kalastuksesta luopunut ja asutustilalliseksi ryhtynyt isä kertoi tytölle mielenkiintoisia kalajuttuja. Kerrankin isä oli saanut niin ison hauen, että se oli pitänyt sitoa puuhun kiinni. Hauki oli kiertänyt puuta, maa oli muuttunut mustaksi muraksi, hauki oli purrut puun melkein poikki. Kalajuttu sekin, vaimo hymähtää itsekseen.

Oli hän joskus ollut isän mukana pienellä mustavetisellä suolammella verkkojen laskussakin. Isä oli laskenut verkot veteen ja alkanut sitten läiskiä vettä melalla. Se oli ollut käestämistä. Vene oli huojunut ja vesi roiskunut. Kalansaalis ei ollut jäänyt mieleen, vain pelko veneen kaatumisesta.

Hämärtää jo hiukan, saunan piipusta nousee savua. Löyly on ollut pehmeää ja lahden vesi lämmintä.

”Niinpä vua käätiin tuasiisa oman vaimon kanssa verkot heittämässä. Oot sinä vaemokulta hyvä soutumies”, mies sanoo, halaa vaimoaan ja hyräilee: ”Illan tullen tanssimaan, kobra saapuu piilostaan, raunioilla kimaltelee kuu, kobra vanhin valkoinen, nousee pystyyn huojuen...”

HANNELE JÄÄSKELÄINEN
Kuopio

Ostetaan

Ostetaan **koneita**

John Deere puimuri varaosiksi. P. 0500 820404.

Ostamme käteisellä: M-B, Man, Volvo, Scania, ym. k-autot ja moottorit. Euro-Teli Oy, Hki p. 0400-646200, 0500-659678.

Rautaromu, sekapelti ja autot. Noudetaan nopeasti nosturiautolla. Maksan reilusti käteisellä. Romuliike ostaa p. 045 6787936.

URSUS tai ZETOR TRAKTOREITA kuormaajalla tai ilman. Kunnossa olevat tai korjattavaksi. P. 040 8765516.

KOVA- sekä PYÖRÖPAALAIMIA John Deere, Welger, Claas, Rivierre Casalis, MF. Toimivia, korjattavaksi sekä varaosiksi. P. 040 3739327.

PUIMUREITA: John Deere, Massey Ferguson, Volvo, Fahr, Claas ja Sampo 500 ja 580. Myös korjattavaksi. P. 040 8765516.

Valmet Metso, vähän ajettu ja oikean hintainen kiinnostaa. P. 0400 602325.

Teho-Juko perunannostokone. P. 044 9600251.

KAIKENNÄKÖISTÄ ROMUA. P. 0400 666128.

Ostetaan **maa- ja metsätaloustuotteita**

REHUOHRAA. P. 040 5103127, Esko Väänänen, Nilsiä.

Ostetaan **eläimiä**

KARJANOMISTAJAT
Aloitamme 1.9 alkaen täydellisen rahtipalvelun tuottajille. Sisältäen elävänäkuljetukset, teurastuksen, paloittelun ja paluurahdin lihoille. Myös tilojen väliset eläinkuljetukset. Ostamme teuraskarjaa kilpailukykyisin hinnoin. Alueena koko Suomi. P. 040 5796381, pekka.karhu@karjanhankinta.fi

Ostetaan **kiinteistöjä**

Myy kiinteistösi, maa-/hevostilasi, kartanosi, yrityksesi yms venäläisille! Jatkuva kova kysyntä, joten tarjoa rohkeasti myyntiin. 044 4440418 / Sarmisto. JYA Housing LKV, Pakilantie 71, Helsinki, www.jya.fi

Etsimme itsellemme ja hevosille MAATILAA PIRKANMAALTA. Peltoa min. 5 ha, miel. enemmän. Kaikenkuntoiset huomioidaan. Yhteydenotot ilt. p. 040 7698161.

Jätä ilmoitus p. 020 413 2321 MAASEUDUN TULEVAISUUS

Koneet ja tarvikkeet

Myydään **työkoneita**